

MERHABA

Feminist Yaklaşımlar'ın 3. sayısını oldukça üzücü bir haberle yayınlıyoruz: Danışma kurulu üyemiz sevgili Tanya Reinhart'ı 17 Mart'ta kaybettik. Tanya Reinhart, hem dilbilim alanındaki çalışmaları hem de İsrail-Filistin konusunda yaptığı yayınlar ve açtığı tartışmalar ile saygıdeğer bir yere sahipti. Gerek akademideki gerekse aktivist alandaki duruşuyla, bu iki alanı birbirinden ayırtırmaya dönük hâkim eğilimin aksine, akademi ile aktivizmi bir arada yaşatıyordu.

Biz de, geçtiğimiz ay, Tanya Reinhart'ı anmak ve kendisinin hayatından hareketle akademi ile aktivizm arasındaki ilişkiyi tartışmak üzere “Tanya Reinhart'ı Anıyoruz: Akademi ile Aktivizmi Bir Arada Düşünmek” adlı bir panel düzenledik. Panelde Boğaziçi Üniversitesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü'nden Meltem Keleşir, Yıldız Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Bölümü'nden Fahriye Dinçer ve Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nden Nükhet Sirman katıldı. Meltem Keleşir, Tanya Reinhart'ın dilbilim alanındaki çalışmalarını ve bu alana katkılarını aktardı. Fahriye Dinçer, Tanya Reinhart'ın İsrail-Filistin konusundaki tavrını, görüşlerini ve bir akademisyen olarak aldığı politik tavrı anlattı. Nükhet Sirman ise, akademi ile aktivizm arasındaki ilişkinin, bu alanların her birinde nasıl algılandığı üzerine konuştu. Dergimizin ilk bölümünde bu paneli yazılı bir hale dönüştürerek sizlerle paylaşıyoruz.

Panel metninin ardından, paneldeki tartışmaları belirli durumlar üzerinden somutlayan ve Tanya Reinhart'ın akademi ve aktivizmi kendi yaşam pratiğinde nasıl birleştirdiğine örnek oluşturan iki makalesini yayınlıyoruz: “Neden Akademik Boykot?” ve “Neden Biz?” Bu makaleler, İsrail'in Filistin'e yönelik politikalarını protesto etmek üzere bazı İsrail üniversitelerine uygulanan akademik boykot sürecini ve neden bu tarz bir eyleme ihtiyaç duyulduğunu anlatıyor.

Türkiye'de Hrant Dink'in katledilmesiyle birlikte keskinleşen siyasi süreç, yükselen şiddet ortamı ve 27 Nisan muhtırası, siyasetin 'demokratik işleyişi'nin neredeyse tamamen tıkanmasıyla sonuçlandı. Tüm sürece darbesini vuran ordu, yalnızca Meclis siyasetini belirlemekle kalmadı, katılımın oldukça yüksek olduğu Cumhuriyet mitingleriyle “sivil” alanı yönlendirme gücünü de sergilemiş oldu. Gelinek noktada Türkiye, muhtıranın gölgesinde seçimlere hazırlanıyor. Ordunun, ordu destekli sivil toplum kuruluşlarının ve anaakım medyanın kurduğu “laik Cumhuriyet'in elden gittiği” ve “ülkenin bölünmek üzere” olduğu söylemlerinin hedefinde yine İslami kesim ve Kürtler yer alıyor. Cumhuriyet tarihi boyunca sıklıkla vurgulandığı üzere, kadınlar laik Cumhuriyet'i korumak üzere göreve çağrılıyor. Bu

çağrıya olumlu yanıt veren kadınların sayısı da azımsanamayacak kadar fazla. Son siyasi süreci ve kadınların süreç içinde nasıl konumlandıklarını değerlendirmek üzere danışma kurulu üyelerimizden Nükhet Sirman, Nazan Üstündağ, Şemsa Özar ve Hülya Gülbahar ile yayın kurulu üyelerimiz Zeynep Kutluata ve Derya Demirler bir araya geldiler. “Cumhuriyet Mitingleri, Kadınlar Arası İttifak ve Seçimler Üzerine” yapılan bu sohbeti sizlerle paylaşıyoruz.

Üçüncü sayımızda gösteri sanatları ile ilgili iki yazımız yer alıyor. Bu yazılardan ilki E. Şirin Özgün’ün “Anadolu ve Çevresinde Tefçi Kadınlar Geleneği” adlı makalesi. Makale, İstanbul, İnegöl ve Akşehir’de yaşlı kadınlarla ve tefçi kadınlarla yapılan görüşmelere dayanarak tefçi kadınlar geleneğini inceliyor. Kadın tefçiler geleneğinin görünmezliğine ve artık neredeyse yok olmasına vurgu yaparak, bu kadınların müzikal pratiklerini, geleneksel ritüeller içindeki rollerini ve bunları yeni nesillere ne şekilde aktardıklarını anlatıyor.

Berna Kurt’un kaleme aldığı “Dans Erkeği ‘Bozar’ Mı? Sinop’ta Köçeklik Geleneğine Kısa Bir Bakış” adlı diğer makale ise erkeklerin kadın kılığına girerek dans ettiği köçeklik pratiğini toplumsal cinsiyet bağlamında ele alıyor. Sinop’ta yapılan sözlü tarih çalışmalarına dayanan araştırma, köçekliğin erkeklikle nasıl ilişkilendiğine, toplumsal hayattaki meşruiyetine rağmen homofobinin yeniden üretildiği bir alan olarak nasıl kurulduğuna ilişkin veriler sunuyor.

Yeşim Ersoy’un, “Bir Feminist Ütopya Modeli Olarak Charlotte Perkins Gilman’ın *Kadınlar Ülkesi*” başlıklı makalesi, geçtiğimiz aylarda Türkçeye çevrilen *Kadınlar Ülkesi* adlı romanı inceliyor. *Kadınlar Ülkesi*’nin sunduğu feminist ütopya modeli, erkek egemen kültürlerin hiyerarşik ve sömürgeci anlayışlarından sıyrılmış, özgürlükçü bir yaşam modeli olarak karşımıza çıkıyor.

Dergimize yazılarıyla düzenli olarak katkıda bulunan Karin Karakaşlı’nın bu sayımızda yer alan denemesi “Dönemin Ruhü ve Ben”. Metin, “dönemin ruhu” sizi dışladığında, yok saydığında, hatta yok etmeye çalıştığında gösterdiğiniz ayakta kalma çabasına ve sürecine yoğunlaşıyor.

Marguerite Waller’ın “Çatışma Sonrası Zorunlu Seks İşçiliği Bir Savaş Suçu Mudur?” başlıklı çalışması, savaş, militarizm ve toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkinin ve ataerki ile militarizm arasındaki ittifakın en görünür ve en güçlü olduğu savaş sonrası oluşan ya da artan seks ticaretini inceliyor. Birleşmiş Milletler idaresindeki Kosova’da ve Bosna-Hersek’te, BM Barış Gücü askerlerinin de ciddi oranda içinde yer aldığı seks ticaretini konu edinen bir belgeselden yola çıkan çalışma, diğer verilerden faydalanarak, insan hakları uygulamalarındaki erkek egemenliğini sorguluyor. Devamında da, kadınların cinsel

haklarının tanınmasının, işlemekte olan siyasi, ekonomik ve politik sistemle hangi noktalarda çelişki ve çatışma içinde olduğunu anlatıyor.

Namus cinayetleri, son dönemde Türkiye’de kadınlarla ilgili olarak tartışılan en kritik konulardan birisi. Bu konu, anaakım medyada, geleneğin ya da törenin tahakkümü altındaki kadınların maruz kaldığı çağdışı bir pratik olarak ele alınıyor. Aynı anlayıştan yola çıkan çeşitli sivil toplum kuruluşları da, kadınları bu çağdışılıktan kurtarmak üzere projeler üretiyorlar. Hem bu söylemin hem de projelerin nesnesi ise “Doğulu kadınlar”, Kürt kadınları. Dicle Koğacıoğlu’nun “Gelenek Söylemleri ve İktidarın Doğallaşması: Namus Cinayetleri Örneği” başlıklı makalesi günümüzde hâkim olan bu söyleme ve pratiğe eleştirel bir bakış geliştiriyor. Gelenek ile ataerki arasındaki ilişkiye ve bu ilişkinin neoliberal politikalarla nasıl yeniden şekillendirildiği ve işlevlendirildiği üzerine yoğunlaşıyor.

Bu sayımızda yer alan son metin, zorunlu göçün kadınlar açısından nasıl yaşandığını, ne tür sonuçlar doğurduğunu ele alan bir söyleşi. Diyarbakır Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi koordinatörü Handan Coşkun ile yaptığımız söyleşiyi “Zorunlu Göç ve Kadınlar: Diyarbakır Örneği” başlığıyla yayınlıyoruz. Savaşın, hem Türkiye’de hem Kuzey Irak’ta yeniden gündeme geldiği şu günlerde, savaşın kadınların hayatında ne tür sonuçlar doğurduğunu tekrar hatırlamak önemli. 90’larda yaşanan savaşın yarattığı tahribat hâlâ ortadayken, yeni bir savaş ortamının getireceği sonuçları görünür kılmak ve savaşa karşı çıkmak kadınların acil gündemlerinden biri olmayı sürdürüyor.

Barış talep eden seslerimizin daha da yüksek çıkması dileğiyle...